

2/2021

Bulletin

Pro odbornou
zahradnickou
veřejnost
a zákazníky firmy
Arboeko

Vychází **3x ročně** • Zasílán
zdarma • Náklad **5000 ks**

Jak naložit s nedostatkem rostlin?

Už rok a půl prožívá česká společnost pandemické období. Všichni doufáme, že snad už bude konečně lépe, ale jistotu nemáme nikdo. Za rok a půl jsme zažili věci, o nichž jsme si ani nepamatovali, že je někdy zažijeme. Možná něco trochu podobného byla španělská chřipka, ale tu zažily naše prababičky a další generace na ni již zapomněly.

Zahradnický obor byl naštěstí na té vítězné straně pandemie, a tak na rozdíl od jiných maloobchodních prodejen, gastroslužeb či ubytovacích zařízení, mohla zahradnická centra fungovat. Stejně tak zahradnické firmy měly poměrně dost práce. Lidé si při práci z domova uvědomovali důležitost svých zahrad, což podpořil i omezený pohyb v rámci lockdownu. A tak se staly zahrady významným místem pro relax a pro pobyt národa na čerstvém vzduchu. Významně stoupl zájem o chaty a chalupy. Bylo až neskutečné, jak rok a půl stačil k tomu, aby se z neprodejné nemovitosti stala prodejná chalupa. Nejedna nová majitelka dokonce upřednostnila částečnou úpravu zahrady před úpravou vlastního domu.

Dovolím si zamyslet se nad oborem školkařským. Zdálo by se, že vše hraje ve prospěch zahradnického oboru, ale není tomu tak. Nastal neobvyklý jev a tím je nedostatek rostlinného materiálu. Situace v rámci školkařského oboru je totiž podobná v celé Evropě a je jedno, zda je to Německo, Holandsko či Belgie, nebo Polsko, Rumunsko a Ukrajina. Všichni pěstitelé v Evropě i v ČR jsou nastavení na odbyt, který je založen na zkušenostech předchozích let,

a na objemu trhu, který zásobují. Na rozdíl od průmyslových podniků my školkaři nedokážeme rychle reagovat na potřebu zvýšení školkařské produkce. Nelze to řešit zvýšeným nákupem surovin a postavením nové technologické haly, což může být otázka třeba 1 roku. V našem školkařském oboru je třeba čas. Vždyť např. doba vypěstování vzrostlého alejového stromu je 5-6 let a podobně to trvá i mnohým soliterním jehličnanům. Vedle toho se snižuje počet pěstebních podniků, resp. výměry, na které se školkařská produkce pěstuje. Tento jev je vidět jak v České republice, tak i v zahraničí. I v takové zahradnické „velmoci“, jako je Nizozemsko, ubývá školek. Pro mladou generaci není tento obor zajímavý, a tak mnohé školky s velmi dobrým jménem končí svoji činnost, neboť nejsou pokračovatelé. Pokud mluvíme o nedostatku rostlin, musíme zmínit další negativní jev současné doby, a to zvyšující se ceny vstupů do výroby. Není snad nic ze základních vstupů pro školkařskou výrobu, kde by dodavatelé cenu nenavýšili, a je jedno, zda to jsou bambusové tyče, substrát, hnojiva nebo chemie. Neméně důležitým tématem je cena mladého materiálu. Např. za posledních 5 let stoupla cena mladého materiálu alejových stromů v západní Evropě až na neuvěřitelný dvojnásobek.

A jak se má s touto skutečností popasovat český realizátor, provozovatel zahradnického centra nebo správce městské zeleně? Dávejte přednost české produkci. Jako školkaři doporučujeme včas objednávat. Největší zásoba z hlediska sortimentu

a počtu kusů je tradičně vždy na podzim. Pakliže se mám vyjádřit za Arboeko, pokud naši zákazníci již ví, co budou potřebovat na jaře, určitě není třeba čekat až do jara. Doporučujeme objednat již nyní na podzim. Arboeko svým obchodním partnerům rádo na jaře dodá na podzim objednané zboží. Pokud zrovna nemáme poptávaný taxon, doporučíme našim zákazníkům alternativu, kterou je třeba pak projednat s investorem. To stejné platí i o velikostech. Pokud není v nabídce vámi vybraná velikost, zvolte menší velikost, menší rostlina vám doroste. Velmi důležité téma je včasná reakce na nabídku. Pokud obdržíte nabídku, která splňuje vaše očekávání, na nic nečekejte a objednávejte. Vzhledem k nedostatku dřevin se zásoby školkařských firem rychle vyprodávají. Navíc bývá obvyklé, že pokud je nějaký taxon atraktivní v ČR, bude tomu obdobně i v SR, PL a NL. Je až neuvěřitelné, jak si jsou evropské trhy podobné a jak jsou propojené.

Co říci závěrem? Přejme si, aby náš zahradnický obor zůstal v lehké povědomí českého národa, abychom dokázali vypěstovat kvalitní rostliny i v období měnícího se klimatu a abychom měli spokojené a vracející se zákazníky.

Pavel Kafka,
jednatel společnosti

Řez stromů při výsadbě je velmi důležitý

Řez stromů při výsadbě je označován také jako povýsadbový řez. Lze ho provádět jak při výsadbě, nebo bezprostředně po ní, v bezlistém stavu pak nejpozději do doby rašení listů. Řez stromu při výsadbě řadíme do skupiny řezů zakládacích. Často v sobě kombinuje řez výchovný s řezem srovnávacím (komparativním). Jeho úkolem je vyrovnání nepříznivého poměru mezi kořenovou a nadzemní částí stromu, která byla způsobena dobýváním jedince v okrasné školce. Rovněž je důležité, aby tento řez stromů byl v souladu s půdními a ostatními stanovištními podmínkami. Při řezu stromů po výsadbě dbáme na to, aby kořenová část byla v mírném přetlaku.

Potřeba a intenzita povýsadbového řezu se odvíjí od vysazovaného taxonu, druhu a kvality školkařského výpěstku, míry přerušení kořenů a termínu výsadby, půdních a dalších podmínek na stanovišti a může se výrazně lišit. Proto je nutné ke konkrétnímu jedinci přistupovat individuálně. Orientačním „vodítkem“ může být tabulka uvedená v příloze č. 11. standardu SPPK A02 001 Výsadba stromů.

Při výsadbě se otvírá možnost nového začátku, nebo pokračování výchovných zásahů. Bud' přímo navazujeme na pěstební cíl z okrasné školky, nebo začínáme proces směřující k cíli novému. Pokud je např. cílem korunu vyvětvit do určité výšky nasazení, tak do dosažení této úrovně hovoříme o tzv. dočasné koruně a nad úrovní jejího cílového nasazení o koruně trvalé. V oblasti dočasné koruny používáme často méně obvyklé způsoby řezu, jelikož jimi sledujeme postupně úplné odstranění větví.

V rámci povýsadbového řezu se odstraňují nebo zakracují zejména:

- výhony mechanicky poškozené při skladování nebo transportu výsadbového materiálu suché větvičky, pahýlky, zaschlé čípky nebo patky,
- výhony potenciálně nebo aktuálně konkurující hlavní ose (terminálů), pokud je to u daného taxonu žádoucí,
- výhony na koncích nevyzrálé,
- výhony příliš blízko sebe nasazené (na kmínku se obvykle odstraňuje jen jedna, max. dvě kosterní větve v jednom místě podle třetinového pravidla, ostatní se zakracují),
- výhony, které by v budoucnu byly konfliktní (nízko nasazené větvení, nebo směřující k jasné překážce, který bude mít přednost – např. světelná signalizace, provozní profily, budovy apod.),
- výhony vytvářející přeslenitá větvení (v jedné úrovni nasazené tři a více výhonů nebo větviček na kmeni).

Řez terminálu? Je možný, ale platí:

U stromů s průběžným kmenem (jednou hlavní osou je) podporován jen jeden dominantní terminální výhon, který se bezdůvodně neodstraňuje. K řízenému zakrácení terminálu ale může dojít v opodstatněných případech, např.:

- když má příliš bujný růst, je nevětvený anebo evidentně nevyzrálý,
- když je výrazně disproporční ke zbytku koruny,
- když je deformovaný nebo poškozený (ať už mechanicky, nebo např. korní spálou) apod.

K řízenému zakrácení terminálu se přistupuje i v případech, kdy je potřeba vyprovokovat jeho rozvětvení pro podporu rovnoměrného zapěstování budoucích kosterních větví, podobně jako při zakládání korunky ve školce. Taková situace nastává u bujných výhonů především ve výšce, kde potřebujeme založit nebo podpořit větvení pro trvalou korunu. Tento případ se může týkat i jedinců, s odstupem jednoho či více let, na kterých se projeví negativní důsledky včasného nezakrácení:

- dlouhé úseky výhonu s absencí jakéhokoliv bočního obrostu,
- sporadické větvení jen na konci terminálu,
- výrazná disproporce jednoletých a dvouletých přírůstků apod.

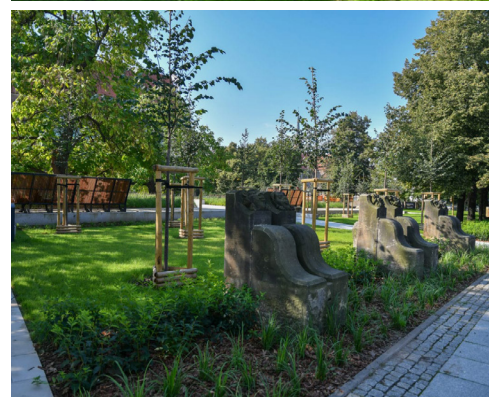
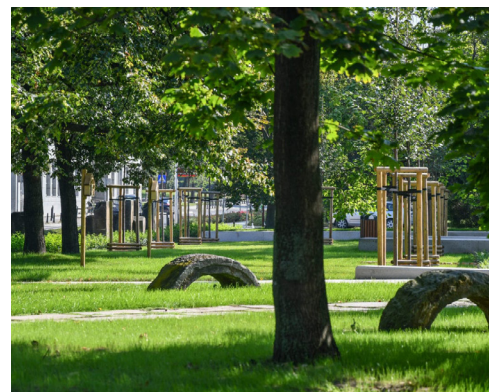
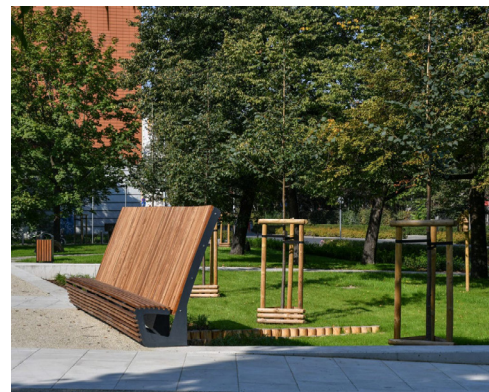
Řez terminálu má svá specifická pravidla, o nichž napíšeme v některém z příštích čísel.

Pavel Wágner, Marek Žďárský

STROMY Z ARBOEKA

Polské město Vratislav je již tradičně místem, kam míří stromy z Arboeka. Patří k městům, které má nastaveno velmi přísná kritéria kvality dodávaného rostlinného materiálu. Arboeko se snaží tato kritéria splňovat. Důležitá je pro ně nejen péče při výsadbě, ale i péče povýsadbová. S 18% povrchu zeleně se řadí k nejzelenějším městům Polska. Jsme rádi, že naše stromy můžeme vidět růst na takovémto místě.

Adam Coufal

REKONSTRUKCE KONTEJNEROVNY

Od konce října 2020 probíhaly demontáže původních záhonů. Přelomem roku 2020–2021 započala instalace nových ploch fungujících na plně automatizované závlaze. 14. 6. 2021 poslední dodělávky a předání ploch pro cca 150,000 rostlin.

ARBOEKO SMRŽICE V NOVÉM KABÁTĚ

Smržické ARBOEKO se letos skoro po 20 letech dočkalo rekonstrukce v podobě rozšíření zázemí pro výrobní i obchodní tým. Provozní budova po letech dostává zbrusu nový kabát, aby mohla naše návštěvníky přivítat o něco radostněji.

NEZDÁ SE VÁM TENTO STROM TROCHU PŘESLECHTĚNÝ?

SLOVENSKÉ OKIENKO

Vôňa chladného ranného vzduchu nám napovedá začiatok príprav na jesennú sezónu. Tá jarň bola opätovne úspešná, čo musíme brať s pokorou a vdáku. Komu ďakovať? Iniciatíve # Slovenskí záhradníci! Ľudia, ktorí stoja za touto iniciatívou, vynaložili v predjarnom období veľké úsilie, vďaka ktorému záhradné centrá na Slovenku patrili medzi tie podnikateľské subjekty, ktorým vláda nebránila v obchodnej činnosti a jarň sezóna pre záhradníkov bežala naplno. Verím, že i jesenná bude úspešná, čo naznačilo množstvo dopytov koncom leta. Všetci vnímame aktuálny nedostatok akéhokoľvek tovaru na trhu a je dobre, že

na to reagujete. Momentálna situácia praje pripraveným a obozretným. Pripraveným? Áno. Nečakajte, prosím s vašimi dopytmi a objednávkami až do vypuknutia sezóny. Pravidlo, kto skôr príde, ten skôr melie, platí aktuálne dvojnásobne. Obozretným? Áno. Nedostatok tovarov pomaly, ale isto začne klopiť ekonomickú krivku nadol. Je namieste mať vopred dobre ošetrené zmluvy o diele a poistené obchody. Dodržaním týchto pravidiel zvládneme nasledujúce sezóny bez väčších problémov.

Držím všetkým záhradníkom palce a prajem pevné zdravie a úspešnú sezónu.

Ondrej Hanko

VÍCEKMENY Z PRODUKCE ARBOEKA

Něco o naší technologii aneb Co je ještě potřeba k pěstování

Vícekmeny jsou stále populárnějším školkařským produktem. V Arboeku je pěstujeme již 12 let a rozloha pěstební plochy se rok od roku zvyšuje. Vícekmeny, pěstované dvěma základními technologiemi, jsou:

1. sesazované – jedná se o výpěstek vypěstovaný z několika sesazených jedinců

2. vícekmeny – vypěstované z jednoho jedince.

Výhodou prvního typu je snadné pěstování, nenáročné na pěstební zásahy. Nevýhodou, a to dosti významnou, je konkurence jednotlivých rostlin /jedinců/. Tyto vícekmeny již při pěstování ve školce, ale zejména později postupem času degradují. Dojde k postupnému potlačení většiny kmenů, až zůstane jeden nebo dva kmeny, prakticky nejsilnější jedinci.

Druhý typ vykazuje daleko větší růstovou stabilitu, nedochází zde k tak silné konkurenci mezi jednotlivými kmeny, a pokud dochází ke konkurenci, lze ji velmi efektivně řešit řezem. Nevýhodou druhého typu je poměrně náročné pěstování, zejména v prvních letech.

Arboeko pěstuje pouze vícekmeny z jednoho jedince, tedy 2. typ. Pěstební cyklus trvá cca 4 roky. Nejnáročnější jsou první dva roky, kdy se zakládají kosterní větve a určuje se základní tvar rostliny. Je to proces, ve kterém hraje obrovskou roli představitel zahradníka. Zahradník, který drží nůžky a stříhá, si musí umět představit budoucí tvar stromu a také vědět, co asi strom udělá, když stříhnu v tom konkrétním místě. Po řezu nastupuje vyvazování a tvarování. Když si tedy vybíráte v našich školkách vícekmeny, je v každém jedinci i kus invence a zkušenosti našich zahradníků.

Stanislav Flek

Když si vyberete v našich školkách vícekmeny, vězte, že v každém jedinci je i kus invence a zkušenosti našich zahradníků

Nejnáročnější jsou první dva roky pěstování, kdy se zakládají kosterní větve a určuje se základní tvar rostliny.

NEŽ VYROSTE STROM

Takové bylo motto dvou celodenních exkurzí v Arboeku. Kolegové ze SZKT pozvali zájemce do našich školek. V dopoledním a odpoledním bloku se účastníci seznámili s technologií pěstování a s trendy v sortimentu. Bylo příjemné ukázat, jak vnímá z hlediska technologie strom školka a jak realizátor. Bylo to důležité, neboť tam, kde školka končí, realizátor začíná.

Stanislav Flek

EKOLOGIE VE ŠKOLKÁCH

Představujeme nové stroje pro ekologické hospodaření. Tyto stroje snižují potřebu aplikace chemických přípravků. V příštím vydání bulletinu se můžete těšit na článek k tématu - Ekologie ve školkách.

Rám Clemens s výkyvnými nožovými sekcemi

Portálový traktor JUTEK

CO SE DĚLO V NAŠICH ŠKOLKÁCH

Zapravení zeleného hnojení – orba

Dobývání a svázání (expedice) prostokofenných rostlin do kontejnerovny

Sázení nových rostlin

SORTIMENT OKRASNÝCH JABLONÍ

Okrasné jabloně jsou druhem stromů, které upoutávají pozornost po celý rok. Vynikají bohatostí květů v různých barvách, od pozdního léta se začínají vybarvovat různé velké plody a u některých odrůd zůstávají viset na větvích i po část zimy. Některé sorty dokážou potěšit také svým podzimním zbarvením listů. Okrasné jabloně pro dobrý růst potřebují slunné stanoviště s vlhčí, ale propustnou půdou a dostatkem živin.

Sortiment okrasných jabloní je velmi rozsáhlý. Ve školkách se však pěstují druhy a kultivary, které jsou v současné době prověřené, a naopak se vyřadily kultivary, u kterých byla zjištěna nějaká negativní vlastnost.

V naší okrasné školce pěstujeme tyto osvědčené kultivary okrasných jabloní, které lze rozdělit na skupiny, v nichž jsou si kultivary svým hlavním znakem podobné.

Malus 'Evereste', Malus 'Professor Sprenger' jsou vzpřímeně rostoucí jabloně s klasickou barvou květu. Dorůstají výšky 5-8 m a do šířky 4-6 m. Hlavním okrasným efektem kromě doby květu je velké množství menších plodů, které jsou vybarveny do žlutého, oranžového a červeného odstínu. Oba kultivary vynikají také dlouhou výdrží plodů na stromech. Nejsou také příliš náchylné na choroby. Podobným kultivarem je také Malus 'Red Sentinel'.

Do menších prostor jsou vhodné okrasné jabloně jako **Malus 'Adirondack'** a **Malus 'Holy'**. Kultivar 'Adirondack' je vzpřímeně rostoucí jablono s kompaktní trichotýřovitou korunou. Vyniká velkým množstvím květů a následně drobnými žlutooranžovočervenými plody, které mohou na stromě vydržet až do jara. Malus 'Holy' je strom s užší poměrně řídkou korunou. Kvete jednodu-

chými květy, z nichž se vytvářejí drobné žlutočervené plody. Podobným kultivarem jako Malus 'Holy' je Malus 'Van Eseltine', který je krásný díky poloplňným růžovobílým květům. Plody má však barevně nevýrazné. Obě sorty rostou pomalu.

Malus 'Butterball' a **Malus 'Golden Hornet'** jsou okrasné jabloně se středně velkými plody. Hlavním znakem je převažující žlutá barva plodů. Oba kvetou typickým květem jabloní. Malus 'Butterball' vytváří velké množství plodů, žlutě až oranžově zbarvených, s červeným rozpitým líčkem, pod jejichž hmotností se větve hodně sklánějí k zemi. Malus 'Golden Hornet' v mládí roste vzpřímeně, později se koruna pod tíhou plodů rozšiřuje a někdy se větve až sklánějí. Oba jsou mírně náchylné na strupovitost.

Dalšími v naší školce pěstovanými okrasnými jabloněmi se žlutými plody jsou **Malus floribunda** a **Malus toringo 'Brouwers Beauty'**. Malus floribunda je sadovnický ceněná pro velmi bohatou násadu květů. Plody vytváří drobné. Korunu má doširoka rostoucí s mírně převislými větvemi. Je však hodně náchylná na strupovitost. Malus toringo 'Brouwers Beauty' je menší stromek se vzpřímeně rostoucím terminálním výhonem. Konce větví jsou mírně převislé. Bohatě kvete, plody vytváří drobné a dlouho držící na stromě. Na choroby není příliš náchylný.

Další skupinou okrasných jabloní jsou kultivary vyznačující se barevnou změnou listů, z purpurové při rašení na bronzově nebo tmavě zelenou během vegetace. Tyto jabloně kvetou v růžových až purpurových až fialových odstínech. Do skupiny patří **Malus 'Mokum'**, **Malus 'Prairifire'**, **Malus 'Rudolph'** nebo **Malus 'Scarlett'**. Plody mají drobné, červené až vínové barvy. Malus 'Scarlett'

upoutá pozornost také podzimním zbarvením listů, které poměrně dlouho drží na stromu. Kultivary bývají jen mírně náchylné na strupovitost.

Malus 'Madonna' je sortou, která kvete velkými, po rozvítí bílými květy. Z nich se vytvářejí drobné, do červena zbarvené plody. Roste vzpřímeně, větve se nesklánějí. Není náchylná na choroby.

Okrasná jablono **Malus 'Royalty'** roste pomaleji než jiné kultivary. Je jednou z nejmavších jabloní s lesklými fialovými až fialozelenými listy. Na podzim se barva se mění na oranžovočervenou až hnědočervenou. Kvete tmavými fialovými květy, plody má menší fialovočervené až fialové. Je mírně náchylná na strupovitost.

Vzrůstem největší okrasnou jabloní je **Malus tschonoskii**. Může dorůst do výšky až 8-12 m a na šířku měřit 5-10 m. Hlavním okrasným efektem této jabloně nejsou květy ani plody, ale listy. Během vegetačního období mají stříbřitě zelené zbarvení, na podzim se vybarvují do zářivých oranžových a červených odstínů. Květy a plody nejsou příliš výrazné. Na houbové choroby netrpí.

Okrasné jabloně mohou mít také převislý habitus koruny. Zástupcem této skupiny je například **Malus 'Royal Beauty'**. Jedná se o jablono s purpurovým rašením listů, později má svrchní stranu listů tmavě zelenou a spodní stranu vínovou. Větve narůstají do stran a následně jsou převislé, čímž vznikne pravidelná koruna deštníkovitého tvaru. Květy má jednoduché růžově fialové. Na podzim vyniknou drobné vínové červené plody. Netrpí houbovými chorobami.

Podrobnější údaje a více fotografií najdete na www.treesforthee.com.

Zdeněk Málek

Malus 'Evereste'

Malus 'Prof. Sprenger'

Malus 'Adirondack'

Malus 'Holy'

Malus 'Butterball'

Malus 'Golden Hornet'

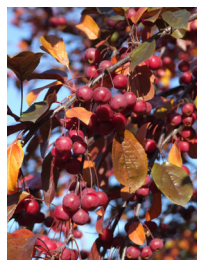
Malus floribunda

Malus 'Mokum'

Malus 'Rudolph'

Malus 'Scarlett'

Malus 'Madonna'

Malus 'Royalty'

Malus tschonoskii

Malus 'Royal Beauty'

Pokud si **nepřejete** zasílat Arboeko bulletin, prosíme o zaslání informace na: bulletin@arboeko.com, a do předmětu napište: **NEPOSÍLAT**

